

Dkt. Al Fuhr , Mhubiri , Kipindi cha 7

© 2024 Al Fuhr na Ted Hildebrandt

Katika utangulizi wa Kitabu cha Mithali, kauli imetolewa kwamba kumcha Bwana ndio mwanzo wa maarifa. Sasa, kwa Kohelet, tunaona kwamba kumcha Mungu ndio mwisho wa hekima au mwisho wa maarifa.

Kwa maneno mengine, si lazima kuwe na utengano hapo. Nadhani kwa namna fulani ni kitu kimoja. Mwandishi wa Mithali anatuambia kwamba hofu ya Mungu, mwelekeo, mkao sahihi wa heshima kwa Mungu, ambapo Mungu ni muhimu, na utambuzi au utambuzi wa Mungu ni muhimu katika kufanya maamuzi yanayofanyika kila siku kwa upande wa mmoja wa wafuasi wa Mungu au kwa upande wa mtu mwenye busara, mwelekeo huo kwa Mungu, hofu au heshima mbele za Mungu, huo ndio mwanzo wa kufanya maamuzi kwa busara.

Hekima ya Kohelet haioni kwamba hofu ya Mungu haina nafasi katika hekima. Sio aina ya hekima inayotumia akili kupita kiasi ambayo haina utambuzi wa mamlaka ya Mungu kama yule anayetawala maisha yote. Kwa kweli, hofu ya Mungu, kama ilivyo kwa kufurahia maisha, imeunganishwa sana na ni muhimu kwa theolojia na hekima ya kitabu cha Kohelet.

Tunaona kwamba kumcha Mungu ni amri, ni amri ambayo haipatikani tu kwenye mwisho wa kitabu, ingawa imeangaziwa hapo, lakini pia tunaona imeunganishwa katika mawazo na vipengele mbalimbali vya fasihi au vipengele vya fasihi vya kitabu cha Mhubiri. Katika hotuba hii, ninachopenda kufanya ni kuchukua muda kutazama kumcha Mungu kama motifu kuu na kuunganisha motifu hizi na aina ya ujumbe kamili ambao kitabu cha Mhubiri kinatuachia. Kumcha Mungu ni motifu inayoangazia kanuni za Kohelet.

Wasomaji wengi husoma kitabu cha Mhubiri na kujiambia, hili linaonekana kuwa kinyume kabisa na maandiko mengine, lakini nadhani kwa kufanya hivyo, wanapuuza kauli hizi wazi kabisa zinazounganisha hekima na hofu ya Mungu. Ningependekiza kwako kwamba hofu ya Mungu si hitimisho tu tena, lakini ni sehemu kubwa ya ujumbe mzima wa kitabu cha Mhubiri. Ni muhimu sana kwa ujumbe wa Mhubiri.

Hebu tuchukue dakika chache kutazama baadhi ya kauli hizi za kumwogopa Mungu tunazopata katika kitabu cha Mhubiri. Moja ambayo tumeiangalia hapo awali tulipokuwa tukiangalia shairi kwa wakati ni hofu ya Mungu ambayo inadhaniwa kuwa muhimu kwa kuzingatia kutoweza kwa mwanadamu kujua chochote kuhusu mustakabali wake na kutambua kwamba kutakuwa na wakati wa kuhesabu katika siku zijazo. Katika Mhubiri sura ya 3 na mstari wa 14, kama nilivyosema hapo awali, sehemu moja katika maandiko ambapo najua kuna aina fulani ya maelezo kuhusu kwa nini Mungu hufanya mambo fulani jinsi anavyofanya hata wakati wanadamu

wanaweza wasielewe inapatikana katika 3.14, na ni hofu, inahusishwa na hofu ya Mungu.

Najua kwamba kila kitu anachofanya Mungu kitadumu milele. Hakuna kitakachoongezwa wala kitachopunguzwa. Mungu ndiye anayefanya hivyo ili wanadamu wamche.

Neno la Kiebrania hapa, Yare, mwogopeni. Sasa hii si aina fulani ya hofu ambapo wanadamu wamedhoofika na hawawezi kutenda, bali ni aina fulani ya mwelekeo kwa Mungu ambapo wanadamu hutambua kwamba yeye si mamlaka na udhibiti wa mwisho, bali Mungu ndiye mamlaka na udhibiti, na hilo ni la msingi sana kwa hekima ya kawaida katika Agano la Kale na hakika kwa ujumbe wa Mhubiri. Lakini si tu kwamba mwanadamu anapaswa kumcha Mungu kwa sababu hawezi kuelewa njia za Mungu au kuwa na msimamo mmoja juu ya Mungu.

Kwa kweli ni matarajio ya hukumu ya mwisho ambayo yanaonekana pia kumtia moyo Kohelet kwa maagizo yake ya kumcha Mungu. Katika mistari inayofuata, chochote ambacho tayari kimekuwa na kitakachokuwa kimekuwepo, na Mungu atazingatia yaliyopita, labda akimaanisha hisia fulani ya uwajibikaji, siku ya kuhesabiwa. Mstari wa 16, Nami nikaona kitu kingine chini ya jua.

Badala ya hukumu, uovu ulikuwepo. Badala ya haki, uovu ulikuwepo. Kwa maneno mengine, unapata ufisadi katika jamii ambapo uovu upo mahali pa chumba cha mahakama, mahali ambapo haki inapaswa kupatikana, mahali ambapo Mungu anapaswa kutoa hukumu na haki.

Wakati mwingine inaonekana kama watu mara nyingi huepuka kuadhibiwa. Kwa hivyo Kohelet kisha anatafakari, nilifikiri moyoni mwangu, Mungu atawahukumu wenye haki na waovu na kutakuwa na wakati wa kila shughuli, wakati wa kila tendo. Sio tu suala la wakati uliopangwa hapa kwa sasa.

Sio tu suala la wakati unaofaa kwa mwanadamu kutenda katika wakati uliopo. Lakini Mungu ana kipindi cha kuhesabu, siku ya kuhesabu. Na nadhani Kohelet kama mtu mwenye busara anaona kwamba hakuna aina hiyo ya hukumu inayojumuisha yote inayofanyika katika wakati uliopo, kwa hivyo anatarajia itokee katika siku zijazo.

Nami ningependekeza kwako kwamba kwa kuzingatia sura ya 3 na mstari wa 17 na hasa sura ya 12 na mstari wa 13 na 14, ambapo mwanadamu mmoja mmoja, si Israeli kwa ujumla, bali mwanadamu mmoja mmoja atatoa hesabu ya matendo aliyoyafanya, hii ina maana kwamba hukumu hii ya mwisho wa dunia si kitu kinachotarajiwa kutolewa dhidi ya taifa au kutolewa kwa taifa kwa njia ya manabii, bali ni kitu kinachoweza kutarajiwa kwa upande wa mtu binafsi. Tena, kwa kweli kusukuma bahasha mbele kuhusu theolojia ya maisha ya baada ya kifo katika Agano la Kale. Kwa vyovyote vile, wazo linalodokezwa ndani ya matarajio haya ya hukumu

ya baadaye ni kwamba mwanadamu anamcha Mungu si tu kwa sababu hawezi kuelewa njia za Mungu kwa sasa, lakini pia kwa sababu lazima awe na hesabu ya matendo yake katika siku zijazo.

Na kwa hivyo tunaona kwamba katika sura ya 3 na mstari wa 14, kuna dokezo kuelekea motifu ya hofu ya Mungu. Pia tunaona hili kwa njia iliyo wazi zaidi labda katika Mhubiri sura ya 5 mstari wa 1 hadi 7. Sasa Mhubiri si kitabu kinachojulikana na ibada ya Israeli ya kale. Kwa maneno mengine, huoni mengi kuhusu dhabihu na aina ya vitu vilivyopangwa na kuhitajika na sheria ya Agano la Kale.

Hupati marejeleo ya ukuhani na kadhalika au vifaa vya sherehe za kidini katika Israeli ya kale, lakini si kwamba hayakosi kabisa mambo ya aina hii. Kwa kweli, angalau kuhusu heshima mbele za Mungu, unapata baadhi ya kauli hapa kuhusu mkao wa mtu mwenye hekima mbele za Mungu na kusimama kwa hofu mbele za Mungu. Na hivyo, katika sura ya 5 na mstari wa 1, andiko linasomeka, Jilinde hatua zako unapoenda nyumbani kwa Mungu, ikimaanisha labda hekalu hapa.

Karibu kusikiliza badala ya kutoa kafara ya wapumbavu ambao hawajui kwamba wanafanya makosa. Usiwe mwepesi kwa kinywa chako. Labda kuunganisha wazo la kafara ya wapumbavu na kuwa mwepesi au mwepesi kwa kinywa cha mtu karibu kunakufanya ufikirie kutoa mkao wetu wa heshima na ibada kwa Mungu hapa na sasa.

Sio kwamba lazima tuende kwa Mungu hekaluni, lakini hata tunaposema maneno kwa Mungu, fikiria Warumi sura ya 12 na mistari ya 1 na 2, Kwa hivyo, ndugu, nawasihi kwa huruma za Mungu, mtoe miili yenu kama dhabihu iliyo hai, takatifu na ya kumpendeza Mungu, ambayo ni ibada yenu ya busara, au kama tafsiri zingine zingesema, aina ya ibada ya busara au hisia sahihi ya ibada. Na kwa hivyo, inanifanya nifikirie kuhusu maneno tunayosema kama jambo la ibada na mkao mbele za Mungu. Na tunaposema kwa upumbavu na tunaposema haraka, aina hiyo inaonyesha mwelekeo wetu, labda kama mtu ambaye ni mpumbavu.

Usiwe mwepesi wa kusema. Usiwe na haraka moyoni mwako kusema chochote mbele za Mungu, hasa katika mkao wa ibada. Mungu yuko mbinguni na wewe uko duniani.

Kumbuka kwamba chini ya mtazamo wa jua. Sio lazima mtazamo wa kurudi nyuma, lakini katika theolojia ya Mungu na theolojia ya mwanadamu, anthropolojia ya kitheolojia, kuna hisia ya utengano kati ya Mungu na mwanadamu. Mungu anahusika katika mambo ya wanadamu, lakini yeye ni tofauti kabisa.

Yeye ni tofauti. Na mtu mwenye busara atatambua hilo na kutembea au kuweka hatua zake kwa njia ambayo anatembea katika kutambua tofauti hiyo. Mungu si rafiki au rafiki tu katika theolojia ya Kohelet.

Mungu ni tofauti kabisa. Mungu yuko mbinguni na wewe uko duniani, kwa hivyo maneno yako na yawe machache. Kama ndoto huja wakati kuna wasiwasi mwingi, ndivyo usemi wa mpumbavu unapokuwa na maneno mengi.

Na kwa hivyo, tunaona uhusiano huu wa sababu na athari katika kauli hii ya methali hapa. Kwa hivyo, usemi wa mpumbavu wakati kuna maneno mengi. Unapoweka nadhiri kwa Mungu, usikawie kuitimiza.

Kwa hivyo tena, si lazima iwakilishe muundo wote wa kidini wa Israeli ya kale hapa, lakini una maana hii ambayo wanadamu wanaweza kuweka viapo mbele za Mungu na Koheleti anatambua hili. Na anasema, usikawie. Usiwe mpumbavu.

Usitende kwa kubahatisha au bila heshima kwa Mungu. Mjue yeye ni nani. Hafurahii wapumbavu.

Timiza nadhiri yako. Mungu ni mkuu kuliko wengine, lakini anasikiliza. Na anajua mtu anapotenda kwa upumbavu.

Ukiweka nadhiri kwa Mungu, unatimiza nadhiri hiyo haraka. Usitende kama mjinga. Ni bora kutoweka nadhiri kuliko kuweka nadhiri na kutoitimiza.

Hekima kidogo kama tunavyotarajia katika kitabu cha hekima. Usiruhusu kinywa chako kikuongoze kutenda dhambi. Kinakufanya ufikirie kitabu cha Mithali hapo na methali nyingi kuhusu kuwa na haraka ya kusema, kwa maneno ya kinywa cha mtu.

Na usimlalamikie mjumbe wa hekalu. Nadhiri yangu ilikuwa kosa. Kwa maneno mengine, si jambo la kuirudia unaposimama mbele ya Mungu mtakatifu, mwenye haki, na mwenye nguvu.

Kwa nini Mungu akasirike kwa unachosema na kuharibu kazi ya mikono yako? Ndoto nyingi na maneno mengi ni ya ajabu, kwa hivyo simama kwa hofu ya Mungu. Na hivyo hata ndani ya uzito wa ulimwengu huu ulioanguka, Kohelet anaonekana kutambua kwamba mkao wa mtu kwa Mungu ni muhimu. Na mtu anaposema maneno bila mpangilio na kwa namna fulani anatenda kana kwamba Mungu ni wazo tu la baadaye au anatenda kana kwamba Mungu ni aina fulani tu ya kiumbe ambacho tunaweza tu, unajua, kujikusanya na kutokutenda kwa heshima, Kohelet yuko wazi kabisa kwamba mtu huyo anatenda sehemu ya mjinga.

Kumjua Mungu ni nani, si lazima kutetemeka kwa aina fulani ya hofu inayomfanya mwanadamu asiweze kutenda katika ulimwengu huu, bali mkao sahihi na wa heshima mbele za Mungu, ni jambo la msingi sana kwa hekima ya Mhubiri. Kwa hivyo, simama kwa hofu ya Mungu. Aina ya amri ya lazima hapa kumkumbuka muumba wako.

Tukiendelea mbele zaidi ya haya, katika sura ya 11 na mstari wa 9, tuna kauli iliyo wazi sana kuhusu kumcha Mungu. Furahi, kijana, ukiwa kijana, na moyo wako ukupe furaha siku za ujana wako. Fuata njia za moyo wako katika yale macho yako yanayoyaona.

Kwa hivyo, hii ni sehemu ya wimbo wa saba na wa mwisho wa kufurahia maisha. Na tena, kufurahia maisha na kumcha Mungu ni rafiki mkubwa katika kitabu cha Mhubiri. Baadhi wangeviona kama kinyume cha pande zote.

Ningependekeza kwako kwamba kweli zinafanya kazi pamoja au zinaendana kabisa unapotambua kwamba kumcha Mungu si aina fulani ya kujinyima raha na kufurahia maisha si aina fulani ya starehe, bali zinakamilishana mtu anapotambua kwamba Mungu hutupatia fursa za furaha na bado tunaishi maisha kwa njia ambayo hatufurahii dhambi bali tunaishi kwa heshima na busara mbele za Mungu. Kwa sababu katika starehe zote na uwezo wa kufurahia vipawa vya Mungu, fahamu kwamba kwa mambo tunayofanya, Mungu atakuleta hukumuni. Na kwa hivyo matarajio ya hukumu hapa yanaonekana pia kuwa kichocheo cha kumcha Mungu.

Kwa hivyo basi, ondoa wasiwasi moyoni mwako na utupilie mbali shida za mwili wako, kwa maana ujana na nguvu ni vya muda mfupi au vya kupita kiasi, kisha mkumbuke Muumba wako katika siku za ujana wako, kabla ya siku za taabu kuja. Kutoepukika kwa kifo hufanya kazi kama aina ya kichocheo cha kumcha Mungu. Tena, si aina ya kutetemeka kwa hofu, bali huu ni mwelekeo sahihi na mkao wa heshima mbele za Mungu.

Inamtia mtu moyo kuishi kwa kiasi, akizingatia ukweli kwamba tutawajibika kwa matendo tunayofanya. Katika sura ya 12 na mstari ya 13 na 14, hakika, moja ya sehemu muhimu zaidi kuhusu motifu ya hofu ya Mungu inapatikana katika hitimisho la jambo zima. Na kwa hivyo, katika mwisho wa kitabu, taarifa hiyo inatolewa, sasa yote yamesikika, hapa kuna hitimisho la jambo.

Sasa, mtu anaweza kuona vizuizi mbalimbali vya kufurahia maisha kama aina ya kuongoza kwenye amri, ambayo ingemaanisha aina ya hitimisho, hitimisho la kufurahia maisha, lakini tena ni sarafu ya hekima yenye pande mbili. Mwishoni mwa kitabu, katika mwisho, tunaona kauli iliyotolewa kwamba hitimisho la jambo zima ni kwamba mtu anapaswa kumcha Mungu, hili ni amri tena, mche Mungu na kushika amri zake, kwani hili ndilo jambo lote la mwanadamu. Tafsiri ya NIV inatafsiri hili, kama wajibu wote wa mwanadamu.

Kifungu hiki kwa kweli kina utata mwingi, kinaweza kuwa kinamaanisha wajibu wote wa mwanadamu, kwa maneno mengine, hili ndilo jukumu la msingi la mwanadamu, au kinaweza kumaanisha shughuli zote za mwanadamu, kwa maneno mengine, hofu ya Mungu inapaswa kujaza maamuzi yote tunayofanya katika shughuli na chaguzi

zote tunazofanya katika ulimwengu huu. Ukweli ni kwamba inaweza kwenda upande wowote na yote yangeakisi aina ya hekima tunayopata katika kitabu cha Mhubiri. Kwa maana Mungu ataleta kila tendo hukumuni, ikiwa ni pamoja na kila kitu kilichofichwa, kikiwa ni chema au kikiwa kibaya.

Sasa baadhi ya wasomi wamekuja kusema kwamba amri ya kumwogopa Mungu mwishoni mwa kitabu kama hitimisho la jambo hilo inaonekana kuwa geni sana katika sehemu iliyobaki ya kitabu cha Mhubiri kiasi kwamba mtu anapaswa kuitambua kama kazi ya mwandishi wa baadaye wa Orthodox, mtu ambaye anakuja baadaye na kuongeza hii kwenye maandishi ili kurekebisha kauli zingine za Kohelet ambazo si za kawaida, au inaweza kuwa aina ya foil au marekebisho ndani ya kitabu chenyewe ambapo Kohelet anarudi kwenye fahamu zake mwishoni mwa maisha yake na kusema, hey nimechunguza kila kitu ambacho nimechunguza katika hili, nimechanganyikiwa na upumbavu kidogo hapa na nimechanganyikiwa na dhambi kidogo hapo na nimegundua kwamba baada ya mambo yote kuzingatiwa ni hofu ya Mungu ambayo ni muhimu. Sasa hiyo inaweza kuwa mawazo sahihi. Namaanisha hakika hakuna ubaya wowote na mawazo hayo.

Nadhani tungekuwa tunaweka mambo fulani kwenye kitabu cha Mhubiri chenyewe ambayo kitabu chenyewe hakiyakubali. Kwa mfano, tayari tumeangalia baadhi ya maagizo haya ya kufurahia maisha mapema katika kitabu. Sura ya 3 na mstari wa 17 imeunganishwa sana katika hoja.

Ninaiona kama sehemu ya mabano hayo, ujumuishaji huo unaoanza na sura ya 3 na mstari wa 1 kupendekeza tu kwamba sura ya 3 na mstari wa 17 ziliingizwa baadaye ungeonekana kuwa wa ajabu kidogo, wa kutatanisha kidogo hapo. Sura ya 5 na mstari wa 1 hadi 7 tena zinaonekana kuunganishwa sana katika mstari wa hoja ambapo mtu anatambua utengano kati ya viumbe vya kimungu na viumbe vinavyokufa katika ulimwengu ulioanguka na hivyo heshima inayostahili inayotolewa kwa Mungu na mtu mwenye busara aina ya theolojia ya hekima kuhusu heshima na mkao sahihi mbele za Mungu, hii imeunganishwa katika sehemu iliyobaki ya kitabu. Sura ya 11 na mstari wa 9 kuelekea sura ya 12 na mstari wa 1 ni furaha ya maisha kama kijana anayepimwa dhidi ya au kuonekana kama aina ya rafiki wa hofu ya Mungu katika ujana wake, akijua kwamba kesho haijahakikishwa.

Kohelet anasema umkumbuke Mungu sasa, usiahirishe hadi utakapokuwa mzee, hadi utakapokuwa mwanamke mzee, ukifanya kana kwamba unaweza tu kuepuka dhambi leo na kisha ukajirekebisha na Mungu baadaye kabla hujafa. Hujui kama kesho imehakikishwa kwako. Mkumbuke Mungu sasa.

Utawajibika kwa matendo yako unayofanya ukiwa na umri wa miaka 20, 30 na 40 hadi mwisho wa maisha yako. Hujui hata lini maisha hayo yatakatiliwa mbali. Unaweza kunaswa katika mtego mkali kama Kohelet angesema katika sura ya 9 na mstari ya 11 na 12.

Hujui mwisho wa siku zako. Jambo moja unalojua ni kwamba unaelekea, uko kwenye njia inayoelekea siku ya kutoa hesabu, siku ambayo utajibiwa mbele za Mungu kwa matendo yako uliyoyafanya. Kwa hivyo, mkumbuke Mungu sasa.

Mwogope Mungu sasa. Kwa maneno mengine, katika sura ya 12 na mistari ya 13 na 14, si kama marekebisho. Sio aina ya foili ambapo sehemu iliyobaki ya kitabu imewekwa sawa.

Inaendana sana na theolojia ya Kohelet tangu mwanzo. Kwa kweli, sura ya 12 na mistari ya 13 na 14 zinapata kufanana sana na vifungu vingine kama vile 3 17, sura ya 11 na mistari wa 9, na sura ya 12 na mistari wa 1. Pia inavutia kwamba hofu ya Mungu ni mshirika wa utambuzi huu wa wakati ujao wa hukumu. Tazama tena sura ya 3 na mistari wa 14 pamoja nami.

Mungu hufanya hivyo ili mwanadamu aweze kumheshimu au kumcha. Na kisha unaona muda mfupi baada ya matarajio haya ya hukumu. Badala ya hukumu, uovu ulikuwepo.

Na badala ya haki, uovu ulikuwepo. Kwa hivyo Kohelet anaona kwamba katika uzoefu wa sasa wa mwanadamu, kuna ufidadi na kuna ukosefu wa haki. Manabii hakika wanaonyesha hilo katika manabii wengi.

Wanatangaza hukumu dhidi ya Israeli na viongozi wa Israeli na Yuda kwa sababu ya dhuluma iliyopo nchini. Kitabu cha Amosi hasa, nafikiria ninapofikiria dhuluma ya kijamii na utunzaji wa Mungu kwa haki duniani na hamu yake ya kuona haki duniani. Lakini mara nyingi tunaona katika uzoefu wetu na uchunguzi wetu kwamba inaonekana kama mambo hayajarekebishwa sasa.

Kwa hivyo Koheleti anatarajia hukumu ya wakati ujao. Mungu ataleta hukumu, kwa wenye haki na waovu. Na kutakuwa na wakati kwa kila tendo na wakati kwa kila tendo.

Kwa njia, angalia lugha hii. Mungu ataleta hukumu, wenye haki na waovu. Unapoangalia mistari wa 14, unagundua kwamba Mungu ataleta hukumuni kila tendo, liwe jema au baya.

Tena, si kama sura ya 12 na mistari wa 14 zimesimama zenyewe na hakuna kitu kingine chochote katika kitabu cha Mhubiri kinacholingana nacho. Kutakuwa na wakati wa hukumu. Mungu ataleta hukumuni katika sura ya 12 na mistari wa 14 kwa maana Mungu ataleta kila tendo hukumuni.

Inakufanya ufikirie sura ya 3 na mistari wa 17 bila shaka. Pia unapata katika sura ya 12 na mistari wa 1 kwamba sharti la kumkumbuka Mungu linaonekana kuchochewa na

matarajio ya hukumu katika sura ya 11 na mstari wa 9. Kwa maana unajua kwamba katika mambo haya yote, Mungu atakuleta hukumuni. Kwa njia, pia unapata kufanana katika sura ya 11 na mstari wa 9 na sura ya 12 na mstari wa 13 na 14.

Katika mstari wa 14, Mungu ataleta kila tendo hukumuni. Katika sura ya 11 na mstari wa 9, fuata njia za moyo wako na chochote macho yako yanachokiona, lakini ujue ya kwamba kwa mambo haya yote, Mungu atakuleta hukumuni. Ukamilifu wa hukumu na kile ambacho mwanadamu atajibu, mambo haya yanaonekana kuendana kati ya sura ya 11 na sura ya 12.

Tena, ili kuondoa sura ya 12 na mistari ya 13 na 14 kama toleo la baadaye, bila shaka ungelazimika kufanya kitu kama hicho kwa sura ya 11 na mstari wa 9. Na kisha sura ya 12 na mistari ya 13 na 14 tena. Sasa yote yamesikika. Huu ndio hitimisho la jambo.

Mcheni Mungu. Shikeni amri zake. Na kwa nini? Kwa sababu kila tendo litahukumiwa, pamoja na kila neno lililofichwa, liwe jema au baya.

Sasa matarajio haya ya aina fulani ya hukumu ya baadaye, Mhubiri hayaeleweki kikamilifu kuhusu hili. Hakika hayaelezi kwa undani. Na wachambuzi wengi wanasema kwamba hakuna matarajio yoyote ya hukumu ya baadaye katika kitabu cha Mhubiri.

Hata hivyo, wasomi wengi wanaamini kwamba Mhubiri angalau anadokeza, hata kama amefichwa na hana uhakika, matarajio fulani ya hukumu ya baadaye. Ningependekeza kwa kauli hiyo, kila kitu kilichofichwa, ambacho kinaonekana kudokeza kitu ambacho hakifanyiki katika wakati uliopo au uzoefu wa sasa wa wanadamu katika ulimwengu wa mbinguni, bali ni kitu ambacho kinaweza kupatikana baada ya maisha haya kupatikana, baada ya kifo kutokea, na kwamba tena kinafungua bahasha ya kile tunachosoma katika Agano Jipya kuhusu hukumu za Mungu. Sasa kitabu cha Mhubiri kimechunguzwa kuhusu motifu saba maarufu, ikiwa unachukulia mtazamo wa chini ya jua kuwa pia unasimama kama motifu.

Baadhi ya haya labda ni muhimu zaidi kuliko mengine. Ni wazi kwamba unene wa maisha unahitaji kueleweka ipasavyo. Huo ndio utata, huo ndio tatizo, unaoakisi anguko la maisha, unaunganisha Mhubiri na kitabu cha Mwanzo, na hasa Mwanzo sura ya 3. Tunaona kwamba mtazamo mlalo ni muhimu.

Hatutaki kusoma sana mawazo ya Kohelet. Hazungumzi kama mwanatheolojia wa kimfumo. Hajui maarifa yote ya ufunuo tuliyo nayo katika Maandiko Matakatifu yote.

Hatuna vitabu vyote 66 vilivyofunuliwa katika hatua hii ya historia kwa kuanzia. Kohelet hakuwa akisoma kitabu cha Ufunuo kama mimi na wewe tunavyosoma. Hakuajua kuhusu hukumu ya Kiti cha Bema katika 2 Wakorintho 5. Hakuajua kuhusu hukumu ya kiti kikubwa cheupe cha enzi katika Ufunuo.

Kohelet huona mambo kutoka kwa mtazamo huo mlalo na bado wenye busara. Kumbuka, anaangalia mambo kutoka kwa macho yenye busara. Anachunguza kwa njia ya hekima, kwa kile ambacho hekima yote katika ulimwengu wa kale wa Mashariki ya Karibu ilikuwa nacho kwa uwezo wao.

Na alikuwa amepita wengine wote katika uwezo wa kuchukua hekima na kanuni za hekima na kutathmini ulimwengu alioishi kwa njia ya kanuni hizo. Anapeleka kanuni hizo kwenye uchunguzi na uzoefu wake kuhusu maisha katika ulimwengu wa hevel , na anachunguza ili kuona kama kuna Yitrone yoyote , suluhisho lolote la shida ya Hevel, faida yoyote au ziada, kitu ambacho kinabaki baada ya mambo yote kuzingatiwa. Na anagundua kwamba hakuna hata moja kati ya hayo.

Hakuna kitu kinachoweza kutatua laana, tatizo la ulimwengu ulioanguka. Hakuna kitu kinachoweza kuponya kifo kwa njia fulani, uzoefu wa kawaida wa wanadamu. Hakuwa na ujuzi wa Ufunuo kuhusu Ufufuo.

Hakujua kuhusu Kristo. Ukweli kwamba pale ambapo hekima haikuweza kuleta chochote mezani kutatua tatizo, tatizo, au tatizo la Hevel , ni Mungu mwenyewe ambaye hatimaye katika historia ya ukombozi hutatua tatizo la Hevel. Ni Mungu mwenyewe anayebadilisha mkondo wa historia.

Ni Mungu mwenyewe anayeikomboa dunia hii iliyoanguka. Kile ambacho Kohelet hakuweza kukipata kupitia hekima, tunakipata kupitia Kristo. Nadhani Warumi sura ya 8 inathibitisha hilo hasa Mtume Paulo anapozungumzia kuhusu upotovu wa uumbaji na ukombozi unaowangojea watakatifu.

Kwa vyovyote vile, turudi kwenye hekima ya Mhubiri. Pale ambapo Mhubiri hawezi, pale ambapo Kohelet hawezi kumpata Yitrone , atapata kile ambacho hekima inaweza kufanya. Hekima inaweza kutoa.

Hekima ina uwezo wa kutoa kitu ambacho ni bora zaidi. Ni bora kuishi maisha katika ulimwengu huu ulioanguka bila kujali jinsi miaka yetu ilivyo mifupi na isiyo na uhakika. Kama mtu mwenye busara badala ya mpumbavu, kutakuwa na faida za mara kwa mara za kutumia hekima katika maamuzi ya mtu maishani.

Mwelekeo sahihi kwa Mungu ni sehemu ya kifurushi hicho. Kufanya maamuzi kwa wakati unaofaa ni sehemu ya kifurushi hicho. Kujua usahihi wa nyakati ni sehemu ya kifurushi hicho.

Kutambua hadhi ya mtu dhidi ya Mungu ni sehemu ya kifurushi hicho. Kuwa na uwezo wa kushughulikia na kushughulikia matatizo ya maisha kwa njia ifaayo. Kuzuia dau la mtu.

Kuchukua hatari maishani. Unaposoma Mithali ya sura ya 7, sura ya 10, na sura ya 11, unagundua kwamba Kohelet ni mtu wa vitendo sana. Kwa kweli, hata mtu asiyeamini, kama angetumia aina ya kanuni na maagizo ambayo mtu hupata katika hekima ya methali ya Mhubiri, kuna uwezekano mkubwa wa kupata mafanikio maishani kuliko mtu ambaye hakuwa akitumia mambo haya katika kufanya maamuzi na mpango wa mambo anapoishi miaka yake yote.

Kwa hivyo, kwa maana hiyo, kitabu cha Mhubiri kina manufaa sana. Lakini Kohelet anaenda zaidi ya hapo. Pia anapambana na baadhi ya mambo magumu ya kitheolojia au maswali ya maisha yanayoishi katika ulimwengu ulioanguka.

Vipi kuhusu aina ya masuala ambayo Ayubu anashughulikia? Utetezi wa haki ya Mungu. Mwanadamu anaelewaje mambo haya ambayo yanaonekana kuwa yasiyo na maana na yasiyo ya haki katika ulimwengu huu? Kohelet haimaanishi kwamba anatupa jibu wazi linaloelezea maelezo yote ya kwa nini Mungu hufanya mambo. Kama vile katika Ayubu, Ayubu hajui jibu kamwe.

Lakini Koheleti anatuambia kwamba Mungu hufanya mambo haya ili mwanadamu amche. Kwa hivyo, kuna faida kwa mwanadamu, mtu mwenye hekima, kuelewa hilo. Kuishi kwa utimamu wa akili tena tukijua kwamba atawajibika kwa matendo yake.

Kwa kuzingatia kutoepukika kwa kifo, Kohelet anatambua kwamba mtu mwenye hekima si tu ili kupata mafanikio maishani lazima atumie hekima bali pia mtu mwenye hekima lazima atambue vipawa ambavyo Mungu anatupa, migawo ambayo hutoa ili kuweza kupokea neema kutoka kwa Mungu ili kupata furaha katika muktadha huu wa sasa wa maisha na uzoefu. Na hivyo Kohelet anasisitiza sana kwamba mwenye hekima atafurahia maisha kama zawadi kutoka kwa Mungu, akitumia kila fursa, bila kuahirisha hadi kesho kile kinachoweza kufanywa leo kwa sababu kesho inaweza isihakikishwe kwako. Nadhani hata katika maisha yangu mwenyewe mambo hayo ambayo ninajuta zaidi ni mambo ambayo sikufanya kwa sababu niliyaahirisha na kuyaahirisha na kuyaahirisha.

Nami niko katikati ya miaka yangu ya 40. Unazungumza na mtu aliye katika miaka yao ya 70, 80, au 90, labda kuelekea mwisho wa maisha yake, naye atakuambia si kama nilivyofanya, ingawa wakati mwingine bila shaka tunafikiri kwamba tunajuta, lakini mara nyingi zaidi mambo ambayo sikuyafanya ndiyo ambayo leo najuta kwa sababu sitapata fursa ya kuyafanya tena au kuyafanya tena. Na kwa hivyo Kohelet ni mtu mwenye busara anayehimiza uzoefu katika wakati uliopo, kuishi maisha yenye uwezekano wa sasa, huku akitambua majaliwa ya Mungu katika matokeo.

Na kwa hivyo, wazo hili la uwezekano wa kimaada, hekima ya fursa ya uwezekano, linaonekana kuwa sehemu kubwa ya ujumbe wa Mhubiri. Lakini katika kuishi maisha kwa ukamilifu wake na kufurahia maisha, simcha ambayo Mungu hutupatia, na kupata fursa hizo za kufanikiwa, si kwa ajili ya kufanikiwa tu, bali kwa ajili ya kupata

neema ya Mungu maishani, hata katikati ya mambo hayo yote, hiyo haimaanishi kwamba mwanadamu hapaswi kuishi kwa hofu ya Mungu. Na kwa hivyo, wazo hili la sarafu ya hekima ya pande mbili, hasa vijana, watafurahia maisha kama zawadi kutoka kwa Mungu, wakitumia vyema kila fursa, lakini wataishi kwa kiasi, wakitambua na kuheshimu kwamba kuna Mungu ambaye lazima wamwitikie siku moja.

Hii ni hekima ya vitendo sana, ya vitendo na ya kinfumo. Fikiria kufundisha aina hii ya nyenzo kwa kikundi cha vijana, kwa vijana, walio katika ujana wao, vijana wa mwishoni mwa miaka ya ishirini, labda mwanzoni mwa miaka ya ishirini, ambao maisha yao yote yanaweza kuwa mbele yao. Kwa hawa, ikiwa wataelewa wazo hili kwamba maisha sio lazima yawe pendekezo la ama-au, sio suala la kuishi maisha yoyote ili kuyafurahia au kumcha Mungu, labda kuacha kufurahia maisha.

Hapana, hapana, hapana. Hiyo si hekima ya Mhubiri. Bali ni wazo kwamba mtu mwenye hekima ataelewa maisha kikamilifu, huku akitambua ni nani hasa aliye juu yake.

Mkao na mwelekeo sahihi kwa Mungu huamua jinsi tunavyofanya maamuzi maishani. Katika kitabu cha Mithali, hofu hiyo ya Mungu ndiyo mwanzo wa hekima. Katika kitabu cha Mhubiri, ni hofu hiyo ya Mungu ndiyo mwisho wa hekima.

Upande wowote wa hekima tunaouangalia, mwanzo au mwisho wake, ni hofu ya Mungu inayounganisha hekima. Kitabu cha Mhubiri kwa maana hiyo kinaendana sana na Maandiko mengine yote.